

poročila o delu

POROČILO O DELU SEKCIJE OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER OD MAJA 1981 DO MAJA 1983

Osnovne naloge Sekcije operacijskih medicinskih sester pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije so preučevanje strokovnih vprašanj z našega delovnega področja, organiziranje seminarjev, posvetov ter ogledov pomembnejših zdravstvenih organizacij. Na srečanjih članice sekcije obravnavajo in sprejemajo enotno metodiko in tehniko delovnih postopkov ter obravnavajo tudi širša strokovna in družbena vprašanja, ki so pomembna za razvoj dejavnosti sekcije in naše stroke.

Trikrat na leto smo organizirali enodnevne seminarje vedno v drugem kraju Slovenije. Tako smo se seznanili z delovnimi pogoji v starih operacijskih sobah in v naj sodobnejših operacijskih blokkih. Prizadevali smo si, da smo čimveč strokovnih prispevkov objavili tudi v naši strokovni reviji – Zdravstvenem obzorniku. Tako smo jih posredovali tudi drugim medicinskim sestram in tehnikom.

Prvi seminar smo imeli junija 1981 v Novi Gorici. Teme so obravnavale otorinolaringološko (ORL) področje – ORL travme, priprava bolnika na ORL operacije, organizacijo instrumentarske službe ter serozni meningitis. Ogledali smo si tudi novi operacijski blok.

Naslednji seminar smo imeli v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani s temami: operativno zdravljenje prirojenih srčnih napak, problematika otroške urologije, dela in naloge medicinske sestre v operacijski enoti otroškega oddelka, kirurgija atrezije požiralnika, današnje možnosti operativnega zdravljenja hidrocefalusa ter kirurgija prebavil pri otrocih.

Oktobra 1981 smo si ogledali splošno bolnišnico v Splitu.

Celjske kolegice so aprila 1982 v Zdravilišču Dobrna pripravile seminar s temami: balneoterapija ginekoloških obolenj po operaciji, prva pomoč pri poškodbah trebuha, tetanus in njegova preventiva ter usmerjeno izobraževanje zdravstvenih delavcev. Ogledali smo si tudi film o operaciji vezikovaginalne fistule ter se seznanili z zdraviliško dejavnostjo v Dobrni.

V Slovenj Gradcu smo se zbrali septembra 1982 in poslušali zanimiva predavanja: o kirurških iglah, o zdravljenju ščitnice, o uporabi Dormiajeve košarice v kirurgiji žolčnih vodov, o uporabi fibrinskega lepila v urologiji ter o zdravljenju opeklin na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec v obdobju 1971–1981.

Decembra 1982 nam je operacijski tim Splošne bolnišnice Murska Sobota pripravil aktualne teme: o oskrbi transkondilarnega zloma humerusa pri otrocih, o operativnem zdravljenju sive mreže, o ovulaciji po petdesetem letu, o diagnostiki in kirurškem zdravljenju raka grla. Seznanili smo se tudi z njihovo oralno kirurško dejavnostjo.

Marca 1983 smo imeli strokovni seminar v Ptuju. Na njem so bile obravnavane naslednje teme: maksilofacialna travmatologija, postopna diagnostika in ocenjevanje stanja težkega poškodovanca, pred- in pooperativna fizioterapija kirurškega bolnika ter citološka diagnostika raka. Ogledali smo si tudi bolnišnico, še posebej njene operacijske prostore.

Udeležba na naših seminarjih je zadovoljiva, čeprav so predavanja v dopoldanskem času, ko potekajo vsi redni operativni programi.

Sekcija je obravnavala tudi predlog poslovnika za delo sekcije ter pripombe posredovala Zvezi društev medicinskih sester Slovenije. Ta je naše pripombe (aprila 1982) v celoti upoštevala in sprejela.

Naloga naše sekcije je tudi, da nenehno skrbi, spremlja in sodeluje v razpravah ter soodloča o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju operacijskih medicinskih sester. Program usmerjenega izobraževanja pomeni novo kakovost tudi v izobraževanju operacijskih medicinskih sester, vendar se bodo novosti v celoti uveljavile le, če bo po končanem izobraževanju na višji stopnji dobro organiziran tudi program usposabljanja. Sekcija zato prizadevno pripravlja opis del in nalog operacijskih medicinskih sester. Gradivo bomo dobili iz vse Slovenije, prejeli pa smo ga že iz Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, iz Celja, Maribora, Murske Sobote, Jesenic, Brežic, Trbovelj, Nove Gorice in Slovenj Gradca. Vse prejete dokumente bomo posredovali novi predsednici sekcije tovarišici **Adi Ličen** iz Nove Gorice, ki bo s sodelavci pripravila sintezo vseh opisov del in nalog operacijskih medicinskih sester. Za utemeljitev potrebe po specializaciji (po končani višji stopnji) jo bo prek ZDMSS posredovala Izobraževalni skupnosti za zdravstveno usmeritev.

Jubilejna srečanja smo združevali z rednimi seminarji, podobno kot prejšnja leta. Leta 1982 smo za zlati znak priznanja, ki ga podeljuje ZDMSS, predlagali tovarišico Jožo Tomšič, našo spoštovano učiteljico in voditeljico podiplomskega tečaja za operacijske medicinske sestre v Mariboru.

Maja letos smo imeli strokovni seminar združen z letno konferenco ter volitvami novega odbora sekcije. Program seminarja je obsegal več zanimivih tem: plinska gangrena in zdravljenje v hiperbarni komori, angiografska diagnostika pri obolenjih arterije karotis v vratnem predelu, operativni posegi na omenjeni arteriji ter specialni instrumenti za tovrstne posege.

Na letni konferenci 26. maja 1983 v Radencih smo izvolili tudi nov odbor sekcije. Za predsednico je bila izvoljena **Ada Ličen** (Nova Gorica), za tajnico **Klavdija Kodrič** (Nova Gorica), za člane pa: **Andreja Peric** (Izola), **Marija Lačen** (Slovenj Gradec), **Ela Majerič** (Maribor), **Marinka Verhovnik** (Ljubljana) in **Marija Orehek** (Valdoltra).

Sekcija stalno sodeluje tudi z domačimi in tujimi proizvajalci medicinske opreme in materiala. Na seminarjih so razstavljali svoje izdelke in predvajali reklamne filme ter nas tako neposredno seznanjali z novimi izdelki. Še posebej uspešno je dolgoletno sodelovanje z organizacijami: Lek (Ljubljana), Kemofarmacija (Ljubljana), Sanolabor (Ljubljana), Tosama (Domžale), Jugohrom (Tetovo), povezujemo pa se tudi s tovarnami Davys/Geck, Eticon in Esculap.

Iz poročil o dejavnosti sekcije – precej jih je bilo objavljenih tudi v Zdravstvenem obzorniku – je razvidno, da je sekcija uspešno uresničevala vse svoje naloge v obdobju 1981–1983.

Ela Majerič, predsednica
Sekcije operacijskih medicinskih sester
(Maribor)

POROČILO O DELU DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER LJUBLJANA (Od 27. maja 1982 do 30. maja 1983)

Program, ki si ga je društvo zastavilo na lanskoletnem občnem zboru, smo izpolnili. Delo je usklajeval in vodil 19 članski izvršni in tri članski nadzorni odbor društva. Oba odbora sta se sestajala skupaj enkrat na mesec, tako da je bilo deset rednih in dve izredni seji. Častno razsodišče se ni sestalo, ker ni bila dana zahteva za sklic.

Delo našega društva smo usklajevali z delovnim programom Zveze društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS). Na seje predsedstva ZDMSS smo redno pošiljali delegate.

Največ pozornosti smo namenili strokovnemu izpopolnjevanju medicinskih sester in tehnikov. Program predavanj oziroma seminarjev smo sestavili na podlagi rezultatov ankete, izvedene na lanskem občnem zboru društva.

Organizirali smo šest seminarjev s tematsko zaokroženimi cikli predavanj.

Seminar v novembru (1982) je bil posvečen mednarodnemu letu starostnikov s temami: medikamentozna terapija in tabletomanija v starosti ter dom starejših občanov danes (99 udeležencev).

Meseca decembra je društvo organiziralo seminar s temami: nadzor ogrožene nosečnosti, prehrana v nosečnosti, aktivno vodenje poroda, vloga medicinske sestre-babice pri porodu ter zakon o družinskih razmerjih (96 udeležencev).

Januarja (1983) je bil seminar s področja kirurgije, ki ga je pripravila Sekcija kirurških medicinskih sester pri ZDMSS. Obravnavani sta bili naslednji temi: zdravljenje bolnikov s subarahnoidalno krvavitvijo (priprava bolnika na operacijo, operacija, pooperativna zdravstvena nega), psihosocialna rehabilitacija bolnika z izpeljanim črevesom (sedanje možnosti za negovanje bolnikov ter posebnosti zdravstvene nege bolnikov z izpeljanim črevesom na domu) – (75 udeležencev).

Naslednji seminar je bil posvečen problematiki zvišanega krvnega tlaka s temami: epidemiološki, medicinski in družbeni vidiki zvišanega krvnega tlaka ter vloga medicinske sestre pri vodenju bolnikov z zvišanim krvnim tlakom (111 udeležencev).

Peti seminar je obravnaval področje psihiatrije – krizna stanja: samomorilni poizkus, klic v duševni stiski ter predstavitev dejavnosti oddelka za psihiatrično prvo pomoč (139 udeležencev).

Seminar o kemoterapiji so pripravili zdravniki in medicinske sestre z Onkološkega inštituta v Ljubljani, teme pa so bile naslednje: statistični prikaz najpogostejših rakavih obolenj v SR Sloveniji, sopojavi pri kemoterapiji, nega bolnika na kemoterapiji ter psihosocialna obravnava bolnika z rakom (91 udeležencev).

Na vseh seminarjih je bilo po prisotnostni listi 611 udeležencev. Število udeležencev na naših seminarjih je precej večje, ker se številni udeleženci seminarjev iz znanih razlogov ne vpišejo. Evidenca o številu udeležencev na seminarju, ki sodi v strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev, je tako nepopolna. Podatke o številu redno posredujemo tudi Zavodu SR Slovenije za zdravstveno varstvo, zato prosimo, da udeleženci naših seminarjev izpolnijo svoje obveznosti – plačajo kotizacijo, ki ni visoka. Ta je poleg članarine edini vir dohodkov društva.

Udeležba po posameznih vrstah zdravstvenih organizacij je bila naslednja: zdravstveni domovi – 220, klinike univerzitetnega kliničnega centra – 205, domovi starejših občanov – 59, zdravstvene šole – 20, specializirani zavodi za invalidno mladino – 14, vzgojnovarstvene organizacije – 11, Zavod SRS za zdravstveno varstvo – 11, Onkološki inštitut – 5, idrijska bolnišnica – 10, vojna bolnica – 16, zavod za rehabilitacijo invalidov – 12, višja šola za zdravstvene delavce (študentke) – 6, medicinska fakulteta – 2, druge organizacije – 20.

V okviru ljubljanskega društva medicinskih sester zelo uspešno deluje podružnica društva v Zasavju, ki jo vodi **Marjana Bajda**. Poročilo o delu je zajeto v posebnem poročilu.

Strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester in tehnikov poteka tudi v okviru posameznih strokovnih sekcij, v katerih članice in člani (ti morajo biti včlanjeni v občinsko ali medobčinsko društvo medicinskih sester) obravnavajo nova spoznanja, izmenjujejo znanja in izkušnje. Strokovna srečanja – v sekcijah po posameznih specialnostih, v okviru društva pa s širšo aktualno problematiko – so pomembna tudi za medsebojno spoznavanje in sodelovanje. Razveseljivo je tudi to, da je med predavatelji na seminarjih čedalje več naših kolegic, medicinskih sester.

Društvo je trem članicam odbora omogočilo udeležbo na seminarju o delu medicinskih sester v izrednih razmerah (Slavonska Požega), štirim članicam pa udeležbo na II. simpoziju Medicinska sestra in mentalna higiena (Opatija). Na tem simpoziju sta sodelovali tudi naši članici: **Marija Pepevnik** (Zunajdomska dejavnost v domovih starejših občanov) in **Hedvika Škraban** (Psihoterapevtsko delo medicinske sestre-babice pri porodu).

Udeleževali smo se tudi predavanj strokovnih sekcij ZDMSS, če smo bili o njih obveščeni. Pri sestavi koledarja strokovnih srečanj društva in sekcij moramo v prihodnje

posvetiti več pozornosti časovnemu usklajevanju. Za izboljšanje timskega dela v zdravstvu se moramo povezati še z drugimi strokovnimi društvi: z društvom rentgenskih tehnikov, fizioterapevtov in delovnih terapevtov ter s študenti medicinskih šol.

Naše društvo je v letošnjem letu imelo **1800 članov**, število zaposlenih medicinskih sester in tehnikov v ljubljanski regiji pa je po statističnih podatkih Zavoda SR Slovenije za zdravstveno varstvo 3730. V društvu je torej včlanjenih 48 odstotkov medicinskih sester in tehnikov. Vsi skupaj si moramo še naprej prizadevati, da se na novo zaposlene medicinske sestre in tehniki takoj vključijo v društveno dejavnost.

DMS Ljubljana se ob 12. maju, mednarodnem prazniku medicinskih sester še posebej spominja medicinskih sester, bolničark in bolničarjev, ki so padli v narodnoosvobodilni vojni. Kolegice Zdravstvenega doma Ribnica-Loški potok so v imenu našega društva položile venec k spominskemu obeležju na Ogenjci.

Kljub številnim dobro opravljenim nalogam pa delo našega društva še ni končano, saj se poleg tekočega dela odpirajo novi problemi, ki jih moramo in moremo reševati samo z aktivnim članstvom. Prav zato želimo, da bi informacije potekale tudi v obratni smeri – od članstva k odboru.

Kljub obvestilu med letom še ob tej priložnosti obveščamo naše članice in člane, da so člani izvršnega odbora društva na voljo (za reševanje problemov v zvezi z društveno dejavnostjo, posredovanje predlogov za delo društva, plačevanje članarine itd.) **vsako drugo sredo v mesecu od 15.00 do 16.30 v sestriški sobi Univerzitetne klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Ljubljana, Japljeva ul. 2 (levi vhod).**

Dobrna, 30. in 31. maja 1983

Ana Hladnik, predsednica
DMS Ljubljana

Z DELOM JE PRIČELA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ZDRAVILIŠKI DEJAVNOSTI

20. maja 1983 je bila v Zdravilišču Rogaška Slatina ustanovljena pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije **Sekcija medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti**.

Ustanovnega srečanja, ki je bilo združeno s prvim strokovnim seminarjem, so se udeležile številne medicinske sestre iz vseh slovenskih zdravilišč, iz zdravstvenih domov ter Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Med njimi so bili tudi številni gostje: Bojan Volk, predstavnik Poslovne skupnosti naravnih zdravilišč Slovenije, Majda Gorše, predstavnica Zveze društev medicinskih sester Slovenije, Milena Delak, glavna sestra Bolnice Josip Kajfež iz Zagreba, Silva Vuga, direktorica TOZD Patronažna služba Zdravstvenega doma Maribor, Darko Bizjak, generalni direktor Zdravilišča Rogaška Slatina, prof. dr. Herbert Zaveršnik, glavni zdravnik Zdravilišča Rogaška Slatina ter drugi. Udeležence je pozdravila **Štefka Slivnik**, ki je vodila iniciativni odbor za ustanovitev sekcije ter med drugim poudarila:

Slovenska naravna zdravilišča so stopila iz anonimnosti. Empirije ni več. Zdravilišča imajo določno opredeljene cilje in naloge; so primerno zgrajena, dobro opremljena ter tudi kadrovsko ustrezno zasedena.

Medicinske sestre, ki že več let delamo v slovenskih naravnih zdraviliščih, smo čedalje bolj pogrešale možnost strokovnega združevanja, da bi dopolnjevale strokovno znanje, se srečevale ter izmenjavale izkušnje. Delokrog medicinske sestre v zdraviliški dejavnosti je specifičen; prav tako je drugačen tudi bolnik, ki v zdravilišču nadaljuje zdravljenje. Takšen bolnik ni zadovoljen s štirimi posteljami v sobi, temveč želi imeti lepo urejeno okolje – znotraj in zunaj hotela. Ponovno se krepi njegova individualnost ter se pripravlja za ponovno vrnitev na delo ter v družbo. V zdraviliščih se srečujejo ljudje iz različnih držav,

različnih narodnosti, različnih verskih in političnih prepričanj ter zelo različnih socialnih slojev, navad in razvad. Na zdraviliško zdravljenje prihajajo bolniki v različnih obdobjih bolezni:

- najtežji bolniki nadaljujejo zdravljenje na bolniških oddelkih;
- kronični bolniki ter vojaški vojni invalidi se glede na naravo bolezni vračajo v zdravilišče več let;
- iz organizacij združenega dela prihajajo delavci na preventivno zdravljenje;
- številni domači in tuji gostje preživljajo v zdraviliščih letni dopust;
- tej dejavnosti pa se bodo pridružile še druge oblike aktivnega počitka delovnih ljudi.

Vsa ta dejavnost pa zahteva široke razgledane in strokovno usposobljene medicinske sestre. Številni zdravstveni delavci dejavnosti naravnih zdravilišč in centrov za rehabilitacijo malo poznajo. Zato jo pogosto odklanjajo ali pa jo ne priznavajo za enakovredno. Navezati želimo stike s kolegicami, medicinskimi sestrami v bolnišnicah in zdravstvenih centrih, iz katerih prihajajo bolniki na zdraviliško zdravljenje, ter s sorodnimi sekcijami v naši in drugih republikah. Sekcija bo namenila posebno pozornost timskeemu delu v zdravilišču. Prepričani smo, da je celovito zdravljenje bolnika edino pravilen način. Takšen način dela pa lahko učinkovito razvija le ustrezno sestavljen in usklajen tim zdravstvenih delavcev, ki se tesno povezuje tudi z gostinskimi in turističnimi delavci, vrtnarji ter drugimi tehničnimi sodelavci.

Zdraviliški gost mora občutiti, da ga spoštujemo, da je naša obravnava njegovega zdravstvenega problema strokovna ter da skrbimo za njegovo telesno in duševno dobro počutje. Dovoliti mu moramo, da v zdravilišču oziroma v centru za rehabilitacijo najde mir, si odpočije ter z obnovljenimi močmi nadaljuje svoje delo. To je naloga vseh zdravilišč ne glede na indikacijsko opredelitev. Za bolnike z neozdravljivimi boleznimi pa še posebej poskrbijo zdravstveni delavci, kadar je potrebno lajšanje bolečin in težav. Naloge zdravilišč so torej raznovrstne. Prepričani smo, da se bo zdraviliško zdravljenje hranilo in še razvijalo – ter preživelo tudi hude stabilizacijske ukrepe. Sekcija medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti pričinja z delom. Čim več želimo narediti na strokovnem področju, pri razvijanju timskega dela ter na področju društvene dejavnosti medicinskih sester; še posebej pa si moramo prizadevati za kulturni in humani odnos do bolnikov, gostov in sodelavcev.

Predstavniki Poslovne skupnosti naravnih zdravilišč Slovenije **Bojan Volk** je udeleženec orisal dejavnost omenjene skupnosti:

Slovenska naravna zdravilišča, združena v skupnosti si od leta 1977 dalje prizadevajo urejati tri temeljna vprašanja, posebej pomembna za zdraviliško dejavnost: prvi splet vprašanj zadeva status zdravilišč kot specifičnih zdravstvenih organizacij združenega dela, ki svojo dejavnost razvijajo z uporabo naravnih zdravilnih dejavnikov ter sodobnih terapevtskih metodah; drugi splet vprašanj obsega naloge – delitev dela na področju zdravstva v naši republici; tretji splet vprašanj pa je neposredno vezan na položaj zdraviliškega gosta, na zadovoljevanje njihovih potreb in želja v času bivanja v zdravilišču.

Ugotavljamo, da so naša zdravilišča v teh letih uredila statusna vprašanja, ki so hkrati omogočila uresničevanje zelo pomembnih nalog na področju uveljavljanja naravnih zdravilišč v procesih zdravljenja in medicinske rehabilitacije po načelih sodobne medicine in ob upoštevanju ekonomskih prednosti, ki jih ima takšno zdravljenje v skupnih družbenih stroških. Na tem področju smo se dogovorili in medsebojno uskladili indikacijska področja za posamezne skupine bolezni in za posamezna zdravilišča. S samoupravnimi sporazumi o svobodni menjavi dela z zdravstvenimi skupnostmi na trajnejših podlagah urejamo medse-

OPTIMIZEM JE NOROST, DA TRDIŠ, DA JE VSE DOBRO, KO JE SLABO.

Voltaire

bojne obveznosti in pravice. Dokumenti o delitvi dela v zdravstvu so na novo ovrednotili mesto zdraviliške dejavnosti v procesu celovitega zdravljenja – bolnišnično zdravljenje oziroma medicinsko rehabilitacijo prenašamo iz bolnišnic in klinik v naravna zdravilišča. Zdaj se načrtno lotevamo urejanja doktrinarnih stališč. Pravkar so bili pri Zdravstveni skupnosti Slovenije sprejeti povprečni in minimalni standardi zdraviliškega zdravljenja za posamezne skupine obolenj in bolezenskih stanj. V letošnjem letu pa nameravamo storiti še korak dlje – na podlagi načel sodobne medicinske znanosti se želimo dogovoriti tudi za natančnejša doktrinarna stališča za zdravljenje oziroma medicinsko rehabilitacijo. Tako bi imeli v zdraviliščih usklajene kriterije za balneorehabilitacijski program. Uresničevanje dogovorjenih doktrinarnih stališč bo prispevalo k večji uveljavitvi slovenskih naravnih zdravilišč v celotni organizaciji zdravstvenega varstva ter v širši dejavnosti.

Z uvedbo obračunavanja zdraviliškega dela po faktorjih in letos po točkovnih vrednostih objektivno prihajamo do vrednotenja posameznih vrst zdraviliškega dela. Prav zato je natančno in redno evidentiranje zdraviliškega zdravstvenega dela zelo pomembno tudi za oblikovanje zdraviliške ponudbe na turističnih trgih ter za posamezne zdraviliške programe.

Zavedamo se, da je počutje gosta v zdravilišču poleg kakovosti zdraviliške zdravstvene dejavnosti in hotelsko-gostinskih storitev odvisno tudi od pestrosti ponudbe – možnosti za zadovoljevanje drugih želja in potreb, pri čemer izleti, razvedrilo in zabava niso nepomembne sestavine načina življenja. Skratka, celovit odnos vseh zdraviliških delavcev in vsakega posebej do gosta, ki se je odločil za bivanje v zdravilišču, je naša prvenstvena in vodilna skrb. Ocena teh odnosov je pozitivna, vendar nikoli tako popolna, da ne bi mogla biti še boljša...

Za predsednico sekcije je bila izvoljena višja medicinska sestra **Štefka Slivnik** (Zdravilišče Rogaška Slatina), za podpredsednico višja medicinska sestra **Meta Gorogranc** (Zdravilišče Topolšica), za sekretarja in dopisnika Zdravstvenega obzornika pa medicinska sestra **Stasa Čuješ** (Zdravilišče Rogaška Slatina). Člani izvršnega odbora so še: **Slavica Fekonja** (Zdravilišče Radenci), **Mimi Herček** (Zdravilišče Rogaška Slatina) in **Ana Hictaler** (Zdravilišče Laško).

Štefka Slivnik je udeležencem predstavila **delovni program sekcije za letošnje leto:**

- Strokovna srečanja sekcije bodo dvakrat letno – spomladi in v jeseni.
- Pri pripravi strokovnih srečanj bodo sodelovali vsi profili zdravstvenih delavcev v zdraviliščih; poudarek bo na timskem delu. Na seminarjih bodo članice spoznavale vrednost naravnih zdravilnih dejavnikov, način njihove uporabe ter programe rehabilitacije v posameznih zdraviliščih.
- Seminarji bodo enodnevni in morajo biti zajeti v programih izobraževanja v posameznih zdraviliščih. Tako bo tudi udeležba večja. Na seminarje bodo vabljene tudi glavne medicinske sestre iz drugih jugoslovanskih naravnih zdravilišč ter vodje patronažnih služb, kar bo pomembno tudi za navezovanje medsebojnih stikov in sodelovanje.
- V naravnih zdraviliških in centrih za rehabilitacijo so potrebni mentorji, ki bodo sodelovali z zdravstvenimi šolami na območju zdravilišč. Zdravilišče naj postane učna baza za bolničarje, kopališke delavce, maserje ter za vse profile zdravstvenih delavcev.
- Vse medicinske sestre v zdraviliški dejavnosti morajo biti članice društva medicinskih sester. Le tako so namreč lahko članice sekcije, zato moramo to najprej preveriti in urediti.

V strokovnem delu srečanja so bile predstavljene tri teme: prof. dr. Herbert Zaveršnik je pojasnil vrednost naravnega zdravilnega faktorja Donat Mg ter nazorno predstavil program rehabilitacije bolnikov z gastroenterološkimi in metabolnimi boleznimi; višja medicinska sestra Mimica Herček je obravnavala dietno prehrano pri omenjenih bolnikih kot sestavni del njihovega zdravljenja. Tema, ki je obravnavala vrednost naravnega faktorja BENTONITA, je zaradi obsežnosti svečanega dela odpadla. Udeleženci so si ogledali način

zdravljenja v zdravilišču, bolniški oddelek ter se seznanili z organizacijo Zdravilišča Rogaška Slatina.

Drugo strokovno srečanje bo v jeseni v Zdravilišču Radenska, osrednja tema pa bo rehabilitacija bolnikov po srčnem infarktu. Na srečanje bodo vabljeni tudi medicinske sestre in tehniki, ki delajo na kardioloških oddelkih internih klinik ter na klinikah za kardiovaskularno kirurgijo.

Staša Čuješ,
sekretar sekcije

strokovna srečanja

MEDICINSKE SESTRE SMO SE ZBRALE V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO

Sekcija za medicino dela, prometa in športa pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije je za leto 1983 načrtovala dve dvodnevni strokovni srečanja za medicinske sestre iz vse slovenske službe medicine dela, prometa in športa.

22. 4. 1983 in 23. 4. 1983 je bil organiziran seminar v Krškem, ki so ga vsebinsko pripravili zdravstveni delavci Zdravstvenega doma Krško. Ogljedali smo si film o gradnji in razvoju nuklearne elektrarne Krško. Dr. Milan Mlakar in tovarišica Meri Kinčič sta nam opisala zdravstveno in tehnično varstvo delavcev v jedrski elektrarni.

Ogljedali smo si tudi Tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj ter tovarno žvečilne gume Imperial.

V strokovnih referatih so nas seznanili s problemi sanacije v občini Krško, kjer tovarna celuloze in papirja zelo onesnažuje okolje. O samem bolniškem staležu in problemih zdravstvenega varstva papirničarjev nam je govorila zdravnica dr. Jelka Pleško.

Strokovnega seminarja se je udeležilo 58 medicinskih sester iz vse Slovenije. Ob tej priliki je bil organiziran tudi strokovni sestanek članic sekcije in izvršnega odbora Sekcije za medicino dela, prometa in športa, kjer je bilo ugotovljeno, da se več kolegic zanima za članstvo v društvu medicinskih sester na svojem področju, prek njega pa za sekcijo; dogovorjeno je bilo, da se redno poravna članarina; zaželeno je tudi, da se vse naročimo na revijo Zdravstveni obzornik. Predstavnica Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa je obvestila vse navzoče o možnostih strokovnega izpopolnjevanja, ki ga organizira inštitut sam in spodbudila medicinske sestre naj svoja pisna strokovna dela, ki jih pripravljajo, posredujejo tudi reviji Zdravstveni obzornik.

Sestanek sekcije se je zaključil z željo, da se nas čimveč udeleži naslednjega strokovnega seminarja, ki bo 21. in 22. oktobra v Titovem Velenju. Takrat si bomo ogledale rudnik rjavega premoga, zdravstveni delavci Savinjsko-šaleškega zdravstvenega doma pa nam pripravljajo tudi kvaliteten strokovni program.

Za vso organizacijo srečanja v Krškem gre zahvala sestri Jani in njenim kolegicam.

Majda Gorše

SVET JE KOMEDIJA ZA TISTE, KI MISLJO, IN TRAGEDIJA ZA TISTE, KI ČUTLJO

Walpole

OB 80-OBLETNICI ROJSTVA DR. JOŽETA POTRČA

Prvi april 1983 bo v dokumentih Zdravstvenega centra Ptuj-Ormož ostal zapisan kot pomembna svečanost v trajno spominsko obeležje **dr. Jožetu Potrču**, ptujskemu rojaku, revolucionarju, humanistu, komunistu in zdravniku. Njegove človeške vrline, kot so humanist, požrtvovalnost in skromnost ter skrb za »male« ljudi so bile delavcem Zdravstvenega centra Ptuj-Ormož povod za odločitev, da zdravstveni center Ptuj-Ormož poimenujemo po dr. Jožetu Potrču.

Letos namreč poteka 80 let od njegovega rojstva (1903–1963).

»Bolj ko zasledujemo njegovo življenje – njegov življenjski opus, bolj smo prepričani, da njegovo življenje in delo v današnjem času pomeni kažipot, kako je potrebno delati in kako se je potrebno žrtvovati«, je povedal dr. Lojze Arko in dodal: »Želimo si, da bi postale Potrčeve zamisli življenjska realnost svobodnega sveta!«

Spominske svečanosti so se udeležili številni gostje, Potrčevi sodelavci in svojci

Na slavnostni seji centralnega delavskega sveta, vodstva in družbenopolitičnih organizacij Zdravstvenega centra Ptuj-Ormož ter gostov smo se strinjali, da je moč Potrčevih del neugasljiv plamen; Milan Jager pa je poudaril, da je »Potrčev lik revolucionarja in zdravnika z visoko socialistično etiko vodilo pri prizadevanjih za nadaljnji razvoj celovitega zdravstvenega varstva«.

Spominske svečanosti ob 80- obletnici rojstva dr. Jožeta Potrča so se udeležili Sergej Krajgher, Lidija Šentjunc, Franc Kimovec-Žiga, Lojze Briški, Ivica Žnidaršič, Tatjana Kosovel, Potrčevi sodelavci, svojci in drugi družbenopolitični delavci občine Ptuj-Ormož. Slavnostni govornik je bil akademik profesor dr. Janez Milčinski, ki je med drugim dejal:

»Poskusimo pretehtati ali in koliko se ujemata Potrčeva vizija izpred dobrih dvajset let s tem, kar sta nam v tem času prinesla družbeni razvoj in napredek medicine.

Menimo, da lahko kot najvernejši vir za podobo Potrčeve vizije vzamemo njegov predlog za kodeks etike zdravstvenih delavcev Jugoslavije iz začetka leta 1962. Ta predlog

Akademik prof. dr. Janez Milčinski

je bil 24. februarja 1962 poslan takrat samo osebno tovarišu Bošku Jakobljeviču, o čemer je že bilo pisano. Ta dokument je hkrati neomajno pričevanje o izjemnem Potrčevem deležu pri kodeksu. Tako res ne more biti pretirano, če sedanji veljavni kodeks štejemo za Potrčevega duhovnega otroka, pa spet ne samo zaradi številnih prav Potrčevih formulacij o moralnih normah, marveč tudi zaradi ganljive očetovske skrbi, ki jo je Potrč posvečal kodeksu od prvih začetkov njegovega nastajanja do končne faze priprav, ki jih je lahko spremljal še samo iz bolniške postelje. Smrt je prekinila njegova zanimanja in pričakovanja še ne tri mesece prej, preden je bil kodeks sprejet.

Razen omenjenega osnutka je ohranjen predlog Slovenskega zdravniškega društva,

Položitev venca k spominskemu obeležju dr. Jožeta Potrča pred ptujsko bolnišnico

poslan v razpravo sindikatu zdravstvenih delavcev Slovenije leta 1963. Četudi avtorstvo tega predloga formalno ni tako nesporno opredeljeno, kot pri prejšnjem in čeprav pot ali romanje tega osnutka oziroma predloga ni docela razjasnjena, lahko iz dikcije primerjave Potrčevega osnutka iz leta 1962 in besedila predloga iz leta 1963 brez obotavljanja spoznamo v tem drugem avtorju Potrča. S primerjanjem besedila teh dveh listin z veljavnim besedilom kodeksa, ki ga je sprejel plenum zveze zdravniških društev v Beogradu 27. decembra 1963, pa lahko ocenimo, koliko Potrčevih misli je sprejetih v kodeks in koliko stavkov je formuliral Potrč sam, saj se pogosto pojavljajo natanko z istimi besedami v vseh treh tekstih. V svojih razmišljanjih v kodeksu oziroma osnutkih in predlogih zanj pa je dr. Potrč zapisal hkrati svojo vizijo o medicini, o zdravstvu, o zdravstvenem delavcu in o zdravniku.

Do današnjega dne ni nič zastarelo. Zavestno izpolnjevanje socialističnih etičnih načel in norm ter za požrtvovalno, čisto in pošteno delo in življenje bodi vsakemu zdravstvenemu delavcu največja nagrada notranje zadovoljstvo, ki ga prinašajo čista vest ter zaupanje in ugled v službi.

Prijetno smo bili presenečeni, ko je ob tej priložnosti Ivica Žnidaršič, predsednica skupščine Rdečega križa Slovenije (RKS) podelila najvišje priznanje RKS **zlati znak** ptujski bolnišnici, ki je od leta 1965 nosila ime po dr. Jožetu Potrču; odslej pa je po legendarnem zdravniku in domačinu poimenovana delovna organizacija Zdravstveni center Ptuj-Ormož.

Z mislimi akademika prof. dr. Janeza Milčinskega ob Potrčevi knjigi O socialistični etiki in morali: »Z občudovanjem njegove mnogostranosti in posebne zavzetosti, s katero se je loteval raznih problemov – pa naj je šlo za gibanje zoper alkoholizem, za naloge Rdečega križa, za vprašanja zdravniške etike, splava ali spolne vzgoje«, smo zaključili slovesnost, položili venec pred doprsni kip dr. Jožetu Potrču pred ptujsko bolnišnico in del poti pospremili delegacijo, ki je položila venec k spominski plošči na Potrčevi rojstni hiši v Vintarovcih pri Desterniku.

Iz življenja dr. Jožeta Potrča se lahko veliko naučimo, naučili pa se bomo še več, če bomo s preučevanjem njegovega dela odkrivali mozaik njegovih vizij. To je vodilo Zdravniško društvo Ptuj, Zgodovinsko društvo Ptuj in Komisijo za proučevanje zgodovine ZK pri OK ZKS Ptuj, da so o osebnosti dr. Jožeta Potrča pripravili okroglo mizo, sodelovali pa so tudi številni Potrčevi sodelavci in svojci.

S poimenovanjem našega zdravstvenega centra po njem smo želeli simbolično pokazati, da nam je dr. Jože Potrč vzor kot zdravnik in kot človek, ki je »znan poleg boleznih zdraviti tudi socialne in druge težave svojih bolnikov«. Tako se v živo spominjajo starejši občani »našega Južeka«.

Verica Turk

ČE BI ČLOVEK NAŠEL REŠITEV ZA SVETOVNI MIR, BI BILA TO NAJBOLJ REVOLUCIONARNA SPREMEMBA, KAR JIH JE KDAJ BILO.

Marshall

MARTINA FORJAN: LE MOČNI SESTRSKI TIMI LAHKO USPEŠNO RAZVIJAJO PODROČJE ZDRAVSTVENE NEGE

Mislím, da je pobuda iz uredništva Zdravstvenega obzornika, da bi v našem glasilu predstavili zdravstvene delavce, ki s svojim delom in ustvarjalnostjo veliko prispevajo k uvajanju novosti in razvoju zdravstva, zelo dobra zamisel. Prav je, da damo priznanje vsem tistim, ki so se kakorkoli izkazali na delovnem oziroma strokovnem področju ter pomembno prispevajo k razvoju področja zdravstvene nege oziroma dejavnosti sestrske službe in se prostovoljno vključujejo v širše akcije na področju zdravstva.

Tokrat predstavljamo našo prvo kolegico – predsednico Društva medicinskih sester Maribor, **višjo medicinsko sestro Martino Forjan** iz Splošne bolnišnice Maribor.

Martina Forjan, višja medicinska sestra

S svojo skromnostjo in nesebičnostjo izžareva osebnost, ki jo danes v množici zdravstvenih delavcev vse bolj pogrešamo. Veselje do dela z ljudmi je bilo odločilno, da si je izbrala poklic medicinske sestre. Z idealizmom, da bi lahko pomagala tistim, ki pomoč potrebujejo, je uspešno zaključila gimnazijo ter z izjemno pridnostjo končala študij na oddelku za medicinske sestre na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani.

Z delom je začela v Splošni bolnišnici Maribor, na Oddelku za reanimacijo in anestezijo. Delovne izkušnje in široko strokovno znanje s tega zahtevnega delovnega mesta ji je omogočilo, da se je leta 1966 zaposlila na oddelku za ušesa, nos in grlo kot instrumentarka. V tem času je napredovala in opravila tečaj za operacijske medicinske sestre. S svojim delom, ki ga opravlja še danes, pravi, da je zadovoljna. Med svojimi sodelavci velja za zelo priljubljeno, saj se zna prilagoditi posamezniku in timu zdravstvenih delavcev v vseh težavah in problemih. Prizadeva si za vsestranski razvoj strokovnega področja, vzgojno in strokovno usposabljanje zdravstvenih delavcev.

V obdobju 1977–1981 je opravljala delo tajnice Sekcije operacijskih medicinskih sester pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije. Delo je zelo uspešno opravljala.

Leta 1981 je bila izvoljena za predsednico Društva medicinskih sester Maribor, ki ga je prizadevno vodila vse do 12. maja letos. Društvo je pod njenim vodstvom v skladu z njegovimi nalogami in smernicami Zveze društev medicinskih sester Slovenije namenjalo največ pozornosti stalnemu strokovnemu izobraževanju in izpopolnjevanju medicinskih sester, tehnikov in drugih zdravstvenih delavcev.

Teoretično znanje in praktične izkušnje si je medicinska sestra Martina pridobila tudi na strokovnem izpopolnjevanju na Nizozemskem in v Švici. Med željami in nalogami s katerimi se dnevno srečuje, ji delovni elan ne ponehuje. Nasprotno. Ko je leta 1982 prevzela vodilno mesto operacijske medicinske sestre na otorinolaringološkem oddelku, svoje teoretično in praktično znanje še bolj prenaša na mlajše sodelavce.

Med pogovorom z njo sem spoznala, da ji je uspelo izboljšati delo na operacijskem oddelku, organizirati timsko delo ter izboljšati organizacijo dela nasploh. Vse to, pravi sama, pa ne bi bilo mogoče, če ne bi imela tako razumevajočih sodelavcev, ki so veliko pripomogli k visoki strokovni ravni dela. To še posebej odlikuje otorinolaringološki oddelek mariborske splošne bolnišnice.

Medicinska sestra Martina je prizadevna, dobra, stroga in natančna ter hkrati razumevajoča vodilna medicinska sestra. S trdno voljo, s ponosom na opravljeno delo, velikim strokovnim znanjem ter delavnostjo bodo le močni sestrski timi lahko uspešno razvijali področje zdravstvene nege ter pomemben delež sestrške službe v bolnišnični in zunajbolnišnični dejavnosti. Tudi to so želje naše Martine Forjan. Najbrž se lahko povsem strinjamo z njo, kajti to pomeni tudi uveljavljanje našega poklica.

Darinka Vaupotič, Radiološki
oddelek, Splošna bolnišnica Maribor

OBVESTILO!

Vse zdravstvene delavce, šole in zdravstvene organizacije obveščamo, da imamo stalno na zalogi naslednje publikacije:

– **ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA** (M. Mally). Popr. izdaja; Ljubljana 1980; 233 strani; cena 220,00 dinarjev;

– **DOLŽNOSTI ZDRAVSTVENIH DELAVCEV IN ZDRAVSTVENIH ZAVODOV GLEDE NA PRVO POMOČ IN OŽIVLJANJE** (J. Milčinski). Popr. ponatis; Ljubljana 1981; 12 strani; cena 20,00 dinarjev;

– **KODEKS ETIKE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV SFR JUGOSLAVIJE**; Ljubljana 1983; 12 strani; cena 25,00 dinarjev.

Vse publikacije dobite pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije, 61000 Ljubljana, Vidovdanska 9, vsak dan, razen sobote, od 10. do 14. ure, ob sredah pa od 10. do 16. ure.

Uredništvo

LETA ODNAŠAJO VSE, CELO PAMET.

Vergil

beležke ob knjigah

HUMANIZACIJA ODNOSOV MED SPOLOMA (Teorija in praksa).

Verjetno je bil že vsak pedagog kdaj v dilemi, kako otroku ali mladostniku odgovoriti na vprašanje s področja odnosov med spoloma. Marsikdo je brskal po literaturi, po programih in revijah, da bi našel ustrezen odgovor, morda tudi zase.

Čeprav so prvi programi za učence osnovnih in srednjih šol stari že dvajset let in več, te programe v praksi le počasi uresničujemo, ker jih mora uresničevati vzgojitelj, učitelj, profesor, ki ni imel možnosti dobiti vpogled v celovit proces »humanizacija odnosov med spoloma«.

Spoštovanje človekove osebnosti, človekovega dostojanstva, svoboda in enakopravnost med ljudmi, kot osnove humanih odnosov, niso vrednote, ki bi bile človeku prirojene. Te vrednote terjajo zavestno in stalno družbeno prizadevanje.

Nalogo v okviru Združenih narodov, da pripravi izčrpen program usposabljanja predavateljev za vzgojno delo na področju humanizacije odnosov med spoloma je prevzela zagrebška filozofska fakulteta in po nekajletnem temeljitem študiju na tem področju pripravila projekt USPOSABLJANJE PEDAGOGOVI ZA VZGOJNO DELO NA PODROČJU HUMANIZACIJE ODNOSOV MED SPOLOMA (RO »Zagreb«, Samobor, Novaki, bb).

Vrednost tega projekta je interdisciplinarnost pristopa in vsestranski temeljit vpogled v problematiko odnosov med spoloma. To je program, ki osvetljuje odnose med spoloma s sociološkega, filozofskega, antropološkega, psihološkega, pedagoškega, pravnega, medicinskega in biološkega vidika. Skratka osvetljuje vsa področja, ki omogočajo učitelju, da dobi celovit vpogled in njemu samemu omogoča, da razčisti lasten odnos do tega vprašanja, kar je bistvenega pomena za pristop k otroku in mladostniku. Poleg natančno opredeljenega programa

»humanizacije« je v knjigi navedena tudi literatura za posamezna poglavja in seznam avdiovizualnih pripomočkov. Obsežen del knjige pa vsebuje sestavke o pristopu k temu vprašanju v nekaterih evropskih deželah.

Povsem naključno in neodvisno od navedenega projekta se je podoben program za učence rojeval v praksi na osnovnih, srednjih in višjih šolah v celjski regiji, in sicer v manjšem obsegu, vendar s podobno vsebino. Občinski odbor Rdečega križa Celje je v šolskem letu 1977/78 začel uresničevati naloge Jugoslovanskega Rdečega križa v zvezi z resolucijo o načrtovanju družine. Da je bil pristop nujen, nam potrjujejo podatki šestih let. Izvedenih je bilo preko 3000 predavanj, razgovorov in okroglih miz z udeležbo okrog 25.000 mladih, pa tudi odraslih, predvsem staršev in pedagogov. Program je potekal na 31 šolah v celjski regiji.

Šesto leto izvajanja programa Humanizacija odnosov med ljudmi in med spoloma smo zaradi potreb dela navezali stike z zagrebško filozofsko fakulteto in prijetno presenečeni ugotovili, da se njihova teoretična izhodišča ujemajo z našimi praktičnimi usmeritvami na tem področju. Veliko iskanja, študija in preverjanja v praksi je povsem naključno dobilo svojo teoretično potrditev. Navedena knjiga, katere urednik je prof. dr. Ante Vukasović, bo lahko vsakemu pedagogu v veliko pomoč pri njegovem vzgojnem delu.

Antonija Marinček,
dipl. sociolog – Celje

SPREMLJANJE, PROUČEVANJE IN OBVLADOVANJE BOLNIŠKEGA STALEŽA IN INVALIDNOSTI (PREVENCIJA) – SEMINAR

Urednik Samo Modic; izdal Univerzitetni klinični center, TOZD Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa; Ljubljana, 17.–19. marca 1983; 340 strani; naklada 250 izvodov; za interno uporabo.

Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa je od 17. do 19. marca

1983 organiziral v Ljubljani seminar o spremljanju, proučevanju in obvladovanju bolniškega staleža in invalidnosti. V precej obsežni in skrbno urejeni publikaciji A 4 formata je zbranih 20 referatov. Seminar je bil namenjen predvsem zdravnikom in medicinskim sestram v osnovni zdravstveni službi, ki ocenjujejo oziroma sodelujejo pri ocenjevanjučasne in trajne nezmožnosti za delo, ter še posebej tistim, ki delajo na področju medicine dela, prometa in športa. Obravnavane teme so zanimive tudi za zdravnike v komisijah za preverjanje bolniškega staleža, za člane invalidskih komisij, za varnostne inženirje, vodje kadrovskih služb, psihologe in socialne delavce v delovnih organizacijah ter za strokovnjake v strokovnih službah interesnih skupnosti za zdravstvo, zaposlovanje ter invalidsko-pokojninsko zavarovanje.

Publikacijo so prejeli vsi udeleženci seminarja skupaj s priročnikom za ocenjevanječasne nezmožnosti za delo (BOLOVANJE. Priručnik za oceno privremene nesposobnosti za rad; urednik prof. dr. Marko Šarić; Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb 1982).

Publikacija je tudi sestavni del naloge v okviru podprojekta Oblikovanje, vpeljava in preverjanje sistema za analizo in obvladovanje bolniškega staleža, poškodb in invalidnosti, ki sta ga sofinancirali Zdravstvena skupnost Slovenije in Raziskovalna skupnost Slovenije.

Publikacija vsebuje naslednje teme:

- Raven in dinamika bolniškega staleža in invalidiziranja v SFRJ in SRS, vzroki in predlogi ukrepov za obvladovanje teh pojavov (doc. dr. Samo Modic, Ljubljana);

- Kazalci zdravstvenega stanja prebivalstva s posebnim ozirom na aktivne zavarovance (prof. dr. Ivan Kastelic, Ljubljana);

- Etični in pravni problemi pri ocenjevanjučasne in trajne nezmožnosti za delo oziroma invalidnost ter bolniškega staleža (doc. dr. Štefan Stražišar, prof. dr. Janez Milčinski, Ljubljana);

- Družbeni vidiki obvladovanja zdravstvenega absentizma v SR Sloveniji (dr. Martin Toth in Irena Žagar, Ljubljana);

- Vloga in mesto organizacije združene-ga dela pri zagotavljanju zdravstvenega var-

stva in varstva invalidov (mag. Jože Tavčar, Ljubljana);

- Vloga inšpekcijskega dela pri preprečevanju poškodb, bolezni in invalidnosti (dr. Marko Vakseelj, Ljubljana);

- Naloge sanitarne inšpekcije pri preprečevanju poškodb, bolezni in invalidnosti (sanitarno inšpekcijski nadzor nad izvajanjem aktivnega zdravstvenega varstva delavcev) (dr. Gabrijel Hruševar, Ljubljana);

- Nov zdravstveno informacijski sistem na območju SR Slovenije (prim. dr. Anton Fazarinc, Ljubljana);

- Razreševanje zdravstveno informacijskega sistema s pomočjo računalniške tehnologije v Sloveniji (mag. dr. Marjan Premik in F. Košir, Ljubljana);

- Problemi utvrđivanja medicinskih kriterija pri ocenjevanju privremene nesposobnosti za rad (prof. dr. Marko Šarić, Zagreb);

- Uticaj materialne stimulacije na profesionalni absentizam (doc. dr. Vladimir Cvetanov, Skopje);

- Predlog modela za jednoobrazno praeenje odsutnosti sa posla zbog bolesti, stanja i povreda (dr. M. Žarić i Lj. Nedeljković, Kragujevac);

- Dispanzerska metoda dela pri analizi in oceni obolevnosti, delanezmožnosti in invalidnosti zaradi poškodb pri delu in poklicnih bolezni (dr. Mario Kocijančić, Kranj);

- Spremljanje in obvladovanje bolniškega staleža na območju mariborske zdravstvene regije – izkušnje in problemi (doc. dr. Valter Keršič, Maribor);

- Razvoj, dosedanje izkušnje in rezultati računalniškega modela obdelave absentizma na območju občinske zdravstvene skupnosti Celje in medobčinske zdravstvene skupnosti Celje (dr. Slavko Šopar in V. Kuštrin, Celje);

- Spremljanje in obvladovanje bolniškega staleža ter invalidnosti v Železarni Štore (dr. Marjan Hruševar, Štore);

- Spremljanje in obvladovanje bolniškega staleža v DO Sava Kranj s posebnim ozirom na računalniško obdelavo podatkov (mag. dr. Jaka Vadnjal, Kranj);

- Bolniški stalež v Kliničnem centru – TOZD Prehrambena služba v letu 1981 (dr. Jože Šamu, V. Turk, A. Megušar, Ljubljana);

– Pomen dispanzerske metode dela pri spremljanju in obvladovanju bolniškega staleža Ljubljanske banke s posebnim ozir na avtomatsko obdelavo podatkov (dr. Stevan Šoškić in sodelavci, Ljubljana);

– Vloga medicinske sestre pri spremljanju, proučevanju in obvladovanju bolniškega staleža v delovni organizaciji (Marija Savič, Anka Šuštaršič in Ljiljana Počkar, Ljubljana).

Posamezni prispevki so opremljeni s številnimi prilogami – tabelami, grafikoni, shemami, vzorci dokumentacije itd., ki odlično ponazarjajo in dopolnjujejo obravnavano problematiko. Nekatere prispevke odlikuje tudi znanstveno-raziskovalna metodika

obravnave posameznih in zapletenih sistemskih vprašanj, njihovo dokumentarno vrednost pa povečuje tudi na bibliografski način citirana uporabljena literatura.

Publikacija je izšla v majhni nakladi, ker je namenjena za interno uporabo. Za oblikovanje, tehnično ureditev ter za najmanjše stroške pri izdaji publikacije sta s svojimi organizacijskimi in tehničnimi sposobnostmi in izkušnjami – kot vedno doslej – tudi tokrat odlično poskrbeli Majda Gorše in Jelka Šinigoj, delavki Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani.

J. Strajnar

SPOROČILO O NAMENSKI MATERIALNI PODPORI

Za organizacijo sestanka študijske skupine za zdravstveno nego **Regionalnega urada za Evropo Svetovne zdravstvene organizacije**, ki bo pod pokroviteljstvom Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo in Zveze društev medicinskih sester Slovenije od 10. do 14. oktobra 1983 v Ljubljani, so z oglaševanjem v Zdravstvenem obzorniku doslej prispevali:

● **ZAVOD ZA REHABILITACIJO INVALIDOV, TOZD BOLNIŠNICA**, Ljubljana

● **GRADNJA**, industrija gradbenega materiala, Žalec

● **TOPER**, tovarna konfekcijskih in športnih izdelkov, Celje

● **LJUBLJANSKA BANKA, SPLOŠNA BANKA CELJE**, Celje

● **MERX, SOZD KMETIJSTVA, INDUSTRIJE, TRGOVINE, GOSTINSTVA IN TURIZMA**, Celje

● **POLZELA**, tovarna nogavic, Polzela

● **JUTEKS**, tekstilna tovarna, Celje

● **KOVINOTEHNA**, Celje

● **SIP – STROJNA INDUSTRIJA**, Šempeter v Savinjski dolini

● **TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD**, Prebold

● **UNIOR** – kovaška industrija, Žreče

● **LIBELA**, industrija tehnic in finomehanike, Celje

● **HMEZAD – KMETIJSTVO – INDUSTRIJA – TRGOVINA – GOSTINSTVO**,

Žalec

● **ZLATARNA CELJE**, Celje

● **KONUS**, Slovenske Konjice.

Za namensko materialno podporo in razumevanje se vsem lepo zahvaljujemo. Ker smo precejšen del oglasnega gradiva prejeli po oddaji septembrske številke v tiskarno, ga bomo objavili v naslednji številki Zdravstvenega obzornika.

Zveza društev medicinskih sester
Slovenije